

Ασπρόμαυρο

Μ' έφεραν στα καμένα, να σωθώ. Στην καρβουνόσκονη.

-Δεν έχω αναπνοή, παραπονέθηκα. Χρώμα δεν έχω, χρώμα και νερό.

-Εδώ, θα μείνεις! πρόσταξαν και μου 'δωσαν ένα πριόνι να τεμαχίσω τα νεκρά δέντρα.

-Μα δεν πρόλαβα, μια ύπαρξη ακόμα σπαρταράει. Αφήστε με, έναν θρήνο να συνθέσω. Εγώ που έσπειρα στο βράχο ελπίδα και κάρπισε, είμ' εδώ να καταθέσω σπαραγμό και αντί δακρύων, πόνο. Αφήστε με, το πένθος μου να ενδυθώ.

Σήκωσα τα μάτια ψηλά, ήλιο δε είδα. Μαύρη η γη κι ο ουρανός λευκός καπνός, στάχτη η ανάσα. Και το βλέμμα μια ορφανή απορία. Και οι στεναγμοί πολλοί. Άλλος ψιθύρισμα, άλλος κραυγή κι άλλος αλάλητος. Και η οδύνη που έσταζε θαυμαστικά!

-Θέλω να φύγω!

-Δεν υπάρχει διαφυγή! με σταμάτησαν. Και είδα τις φλόγες να ταξιδεύουν τον άνεμο. Και τα πουλιά να έχουν στα φτερά τους το φόβο.

- Σταθείτε! φώναξα, μόνος μου δεν θα κρατήσω. Και είδα τους φίλους μου, συναγμένους στο μακρινό παρατηρητήριο, να μου κουνούν μαντίλια.

Έπρεπε να κρύψω την ασχήμια, γιατί ήταν η ώρα της τελετής και οι λαμπερές κυρίες πλησίαζαν στη σκηνή.

-Δεν έχω φως! φώναξα και μου 'φεραν ένα δαυλό... Με το 'να χέρι υψώνοντας το φως, με τ' άλλο σκάβοντας, άνοιξα δρόμο. Και η επικεφαλής των κυριών με προσπέρασε. Και όταν όλα κέρδισαν την πρέπουσα ευπρέπεια, με φωνή τρυφερή, μίλησε:

-Εις το όνομα του είδους που αντέχει!

Κι ήταν μια λάμψη, τότε, που σημάδεψε τα καπνισμένα μάτια. Και πάγωσε, ανάστροφη, η παλάμη που υψώθηκε να κρύψει την απόγνωση.

-Στην άλλη δυστυχία θα μας ξαναδείς!

Ύψωσαν το χέρι τους φεύγοντας. Κι έμεινα μοναχός στα κορμοδέματα, να καρτερώ τα μαύρα σύννεφα. Κι έμοιαζαν όλα ήσυχα, σαν να 'θελαν πια να πεθάνουν. Κι έμοιαζε ο φόβος να έχει χαθεί. Γιατί δεν είχα πλέον τι να συγκρίνω με το θάνατο. Κι άκουγα μακριά το σάλπισμα ξένο. Κι έβλεπα το λάβαρο ψηλά, σ' άλλη επικράτεια, ελπίδα.

Εκεί, στη μεγάλη αγρύπνια, είδα το λευκό Θεό να μου γνέφει.

-Σώθηκες! ανέκραξα με χαρά κι αυτός μου 'δειξε το μαύρο ευκάλυπτο.

-Θα βλαστήσει!

2-Εις το όνομα του ανθρώπου που επιμένει! φώναξα, βλέποντας στα μακρινά σκότη μια ρωγμή να φέγγει...

Άνοιξαν, τότε, οι ουρανοί κι έγινε λάσπη το νερό. Κι ύστερα, άμορφη μάζα που κυλούσε στις πλαγιές. Εγώ επιθεωρούσα τα ξύλινα φράγματα:

-Κάποια θ' αντέξουν.

Όμως, οι πρώτες βροχές είχανε μέσα τους θυμό. Όργωναν το βουνό σπέρνοντας όνειδος κι αισχύνη. Βαθιά, ως τις καμένες ρίζες.

Έλεγα:

-Να σώσω, μέσα μου, την ακριβή κληρονομιά, να σώσω. Στην ασημαντότητα των καιρών μου μη χαθώ.

Είδα, εκεί, τη Γυναίκα που με καλούσε, γονατισμένη, στο βωμό. Και γέμισε η κοιλάδα θλίψη.

Είπα:

- Πονώ! Με όση δύναμη κρατούσα εντός μου. Κι αυτή με κοίταξε, ως τα βάθη της άλλης ψυχής μου, με κοίταξε...

-Ξέρω, απάντησα κι έψαξα χέρι να της δώσω. Και στέναξα βαθιά:

-Ας είναι!

Η Προαιώνια Ευθύνη!

-Δεν είναι εδώ ο τόπος να κρυφτώ, μήτε κι ο χρόνος. Μοίρα μου είναι να ιχνηλατώ, στα σκοτεινά περάσματα να ιχνηλατώ... Έτσι μίλησα κι άπλωσα χέρι. Και θώπευσε τρυφερά ο άνεμος τον Κρόναιο λόφο. Και στην όχθη της λίμνης, φάνηκαν οι έφηβοι πολεμιστές.

-Υπάρχουμε! φώναξα, θριαμβικά, και εκείνοι μου χαμογέλασαν. Και υψώθηκαν τα τόξα πάνω από τα ωραία κορμιά. Και χιλιάδες βέλη σκέπασαν τον ουρανό.

-Οι Στυμφαλίδες των απογόνων! Ψιθύρισα. Κι είδα, ύστερα, τα σώματα νεκρά να χάνονται στην ορμή του Αλφειού...

Τότε, οι άλλοι που είχαν έλθει για την τελετή της δεύτερης συμφοράς, τρόμαξαν. Και μη έχοντας πού να κρυφτούν, ικέτευαν.

-Εκεί! τους έδειξα τους καπνισμένους κίονες. Κι αυτοί, θεωρώντας την ανωτερότητα αδυναμία, φώναξαν τους δούλους, να φέρουν μπροστά τα ομοιώματα.

-Η οργή των αιώνων θα σας τιμωρήσει, είπα.

Για λίγο ταράχτηκαν. Όμως, μου έκαναν γνωστό ότι βούλησή τους είναι εδώ να μείνω. Ως τις μελλούμενες τελετές, εδώ να μείνω:

-Εις το όνομα του είδους που αντέχει!

Και σηκώθηκε ομίχλη. Απ' τα έγκατα, υψώθηκε ομίχλη λευκή κι έσβησε το ψεύτικο τοπίο. Και φάνηκαν τα σκαλιά του ναού και η ιέρεια που κατέβαινε φέροντας οίνο ερυθρό.

-Εις το όνομα του ανθρώπου που δύναται! είπε και μου 'δωσε να πιω.

Και καθώς φάνηκε χρώμα, έστρεψα τα μάτια ψηλά. Και είδα φως, γαλάζιο φως σε δέσμη προαιώνιου ουρανού. Και μίλησε η κορυφαία αναγγέλλοντας την έλευση της εποχής του ευκάλυπτου, που πρώτος βλάστησε:

-Κρυφοί χυμοί στα νεκρά κύτταρα.

Και ως γεύτηκα των προγόνων την μετάληψη, ένιωσα τη συνέχεια να με κυριεύει. Και τότε, οι Νύμφες του ποταμού έφεραν νερό και μύρο. Και ξεπλύθηκε η αιθάλη. Και η απελπισία ξεπλύθηκε. Και λούστηκε την Άνοιξη. Και η πρώτη Αγάπη εστάθη εμπρός μου κατάματα.

-Ήρθα να φέρω λύτρωση, μου είπε.

Και ως είδα τα δάκρυα στο πρόσωπο του φεγγαριού, ψιθύρισα:

-Θεέ μου και άνθρωπε, σ' ευχαριστώ!

Κι είδα τους άγνωστους φίλους μου απ' τους δικούς τους δρόμους να 'ρχονται κοντά μου, ευτυχισμένοι που τον προορισμό μονάχοι βρήκαν.

-Συντονιστήκαμε στους παλμούς των μηνυμάτων σου, μου εξήγησαν.

Και τότε, ένιωσα πως είχε αναπαυτεί το σώμα. Και η ψυχή μου πως είχε αναπαυτεί.

-Έτοιμος είμαι, είπα. Ακολουθώντας την ροή του νερού, θα οδηγηθώ ξανά στην ωκεάνια μήτρα.

Και φάνηκε η ωραία Αναδυομένη.

-Σε λένε Αφροδίτη; τη ρώτησα.

-Όχι, Ελευθερία!

-Έχεις καταγωγή απ' το μέλλον!

Ένιωσα μεγάλη χαρά. Κι ένιωσαν όλοι μεγάλη χαρά.

Και τότε, κάλεσα το εξόριστο πουλί να γυρίσει.

Αψηλάφητο

Και την ώρα που χτυπούσα τα σήμαντρα, καλώντας τα πουλιά, ήρθε το χιόνι.

-Πάλι βιάστηκες, παρατήρησαν.

Όμως, εγώ που αγρύπνησα, περιμένοντας το τέλος της μεγάλης νύχτας, ήξερα πως δεν είχα καιρό. Κανείς δεν είχε.

Ήταν παλιά, πολύ παλιά που τον ακούγαμε στις πλατείες:

-Γρηγορείτε, γρηγορείτε! Πριν η συνήθεια γίνει πλήξη, εγερθείτε!

Όμως, εμείς προετοιμάζαμε την επανάσταση πειθαρχημένα. Και προσπερνούσαμε:

-Δεν έχει τίποτ' άλλο να κηρύξει...

Και επιμέναμε πιστοί στα διδάγματα των Πατέρων:

-Ένα βήμα μπροστά, δύο πίσω.

Και λοιδορούσαμε την ανυπόμονη αμυγδαλιά. Κι εκπαιδευόμαστε με ασκήσεις ρυθμικών αναπνοών:

-Να βγει το σύνθημα σωστό, παράγγελμα σχεδόν στρατιωτικό...

Εκείνος χαμογελούσε. Κι έτρεχε στις χειμωνιάτικες πλαγιές αναζητώντας την πρώιμη άνοιξη.

-Ω φύση ευλογημένη! ψιθύριζε και μας καλούσε στους παλμούς των σκιρτημάτων.

Ωστόσο, εμείς επιμέναμε.

Στο βήμα εμπρός σκοντάψαμε. Και μη έχοντας που να γυρίσουμε -είχαμε διανύσει το χρόνο και άλλο πίσω δεν υπήρχε- μείναμε εκεί. Μα, οι πιο πολλοί μας προσπερνούσαν.

-Δεσμώτες του ενστίκτου!

Όμως, αυτός έλεγε με ηρεμία που σκόρπιζε φόβο:

-Στους τυφλούς καιρούς, τυφλά μας οδηγούν οι δοξασίες.

Εμείς τον αγνοούσαμε:

-Υποπτες είναι τούτες οι απόψεις. Να μας ξεστράτισουν... Μας έμειναν οι πιο πιστοί.

-Οι πιο αδύναμοι, παρατηρούσε εκείνος.

Τότε, μιλούσαμε με υπερηφάνεια για την πίστη μας:

-Αυτό είναι το πρόβλημα: Να θυσιάσουμε το εγώ για την ομάδα.

Αυτός κουνούσε το κεφάλι και μας έδειχνε τα αντίγραφα των αγαλμάτων.

-Η ομοιομορφία είναι υποταγή! φώναζε.

-Είναι προϋπόθεση νίκης, αντιδρούσαμε.

-Έχετε εχθρό τον εαυτό σας, επέμενε αυτός.

Αποσπώντας τη φωνή μου απ' τη φωνή των άλλων, τον ρώτησα:

-Εσύ, σε ποιόν Θεό πιστεύεις;

-Δεν ψάχνω για Θεό, απάντησε. Τον άνθρωπο γυρεύω εντός μου.

Τότε ήταν που οι άλλοι με επανέφεραν στον ομαδικό λόγο:

-Τούτα είναι κηρύγματα ατομισμού.

Και καθώς ένιωσα προστατευμένος στο πλήθος, αγνόησα τα τελευταία του λόγια:

-Η ορθοδοξία φέρνει φανατισμό και δυστυχία...

Και πέρασαν χρόνοι πολλοί. Μέσα στην ευτυχία της άγνοιας. Και ξεχάστηκε ο αιρετικός κήρυκας. Αυτός μας ξέχασε; Εμείς; Δεν ξέρω! Κι είχε από καιρό μια άπνοια. Έμοιαζε μ' ασφυξία. Και καθώς οι ένδοξες διηγήσεις τελείωναν, όλα τα εικονίσματα φαίνονταν ίδια, πιστών κι απίστων, Θεών κι ανθρώπων.

Κι εκεί που κήκκαν οι καλαμιές, φάνηκε, μαύρος, ο ανάπηρος ο θρόνος -τον έριξαν στη λίμνη τα παιδιά για να τον πνίξουν. Κι ανέβηκε επάνω ο κουτσός ο βασιλιάς, φορώντας πορφυρή χλαμύδα.

-Ω σύντροφοί μου! φώναξα, διώξτε αυτόν τον εφιάλτη! Μητέρα! σκούντα με, Μητέρα!

Κι όταν ξύπνησα, είδα το πλήθος να θερίζει παπαρούνες. Σφυριά να τεμαχίζουνε γλυπτά. Είδα, στον πράσινο λόφο, εθελοντές να ξεριζώνουν δέντρα.

-Θα φυτέψουμε νέα, έλεγαν. Κίτρινα. Και μου 'δειξαν τους βλαστούς στο ερυθρό θερμοκήπιο.

-Πού πάμε αδελφια; φώναξα κι αυτοί ταραχτήκαν. Ανακτώντας την ψυχραιμία των δυνατών, ως άρμοζε, μου έδωσαν διορία τη βλάσφημη σκέψη ν' αποσύρω.

-Είναι η αγωνία μου, παρατήρησα, μ' αυτοί επέμειναν.

Φώναξα πάλι:

-Που πάμε;

Τότε αίροντας το ανάστημά τους, εν μέσω επιβλητικής σιγής, μου έδειξαν την έξοδο. Και ως είδα ατσάλι στα μάτια τους, είπα:

-Αφήστε με, μόνος θα φύγω.

Όμως, ακούστηκε η φωνή σκληρή:

-Μιλήσαμε. Φύγε!

Και έτσι βρέθηκα στο φως, ελεύθερος και μόνος.

-Γρηγορείτε! Έλεγε, γρηγορείτε! Πριν η ψευδαίσθηση μας φέρει δυστυχία, εγερθείτε!

Καθώς άκουσα την παλιά, γνώριμη φωνή, ήταν ως ν' άστραψε κρυφή ελπίδα.

-Πες μου Προφήτη! είπα, άχρηστα ήταν τα χρόνια;

-Όχι! Απάντησε. Στο εμείς θα βρούμε τη δικαίωσή μας.

-Στο εμείς; Τότε, τι έλεγες;

-Αυτό έλεγα πάντα. Μόνο που δεν υπάρχει το εμείς χωρίς ελεύθερο εγώ.
-Μα είναι δύσκολο, μοιάζει με ουτοπία...
Και καθώς πήρα απάντηση ένα χαμόγελο, είπα σχεδόν μονολογώντας:
-Μοιάζει. Όμως, δεν είναι...

-Εγερθείτε! Πριν η ψευδαίσθηση μας φέρει δυστυχία, εγερθείτε!
Προχωρούσα και ψιθύριζα. Περπατούσα και σιγοτραγουδούσα. Κι ήμουνα
μόνος κι έτοιμος.

Και φάνηκε τότε, εκεί που είν' η ανατολή, να καταρρέει το ψεύδος. Κι άλλοι
θρηνούσαν, άλλοι κραύγαζαν. Οι πιο πολλοί γυρεύαν μια καινούρια απάτη.

Εγώ φώναξα:

-Ήρθε ο καιρός να λυτρωθούμε.

Κι άλλοι νόμισαν πως είναι αυτό υποταγή, άλλοι εγκατάλειψη
χαρακωμάτων. Δεν είχα τρόπο να φανεί ότι μ' έστελνε η Μοίρα σ' άλλο μέλλον.

Μα, ήταν ο τόπος άγνωστος. Κι ο χρόνος. Η ομίχλη βαριά. Και η πυξίδα
επέμεινε.

Σκέφτηκα:

-Δεν μπορεί, υπάρχει τρόπος να μαγνητίσω το λευκό σύννεφο. Σ' άλλον
ορίζοντα να με ταξιδέψει. Και θα βρω, εκεί, τους άδολους φίλους μου. Να
φυτέψουμε πορτοκαλιές στον ξεραμένο κάμπο. Και νυχτολούλουδα στους
καμένους αγρούς. Κι όλοι μαζί να επιδιορθώσουμε το παλιό ρολόι. Να δώσει
εκκίνηση, ξανά, στην Ιστορία.

Και ως πήρε μορφή το αψηλάφητο όνειρο, γύρισα κι είδα χάσκουσες
πληγές και τον Προφήτη που κραύγαζε, πια:

-Εγερθείτε! Πριν η συνήθεια γίνει σήψη, εγερθείτε!

Είπα:

-Δεν έχουμε καιρό. Κι ας ήρθε το χιόνι.

Και τότε, πέταξαν τα πουλιά. Και σκίστηκε ο ουρανός. Και βγήκε πρώιμη η
Αυγή στην κοιλάδα. Και φάνηκαν τα παιδιά, στη χιονισμένη πλαγιά να
κουβαλούν έναν άγνωστο ήλιο.

Τα πράσινα πουλιά

Έβλεπε τα φραγμένα πρόσωπα, πίσω απ' τα θλιμμένα παράθυρα, κι είχε έναν ήλιο έξω όλο χαρά.

-Γιατί δεν φεύγουν; ρώτησε.

-Είναι μια φυλακή, της απάντησα.

-Μια φυλακή; Όμως, εκεί, δεν έχει πόρτες, μόνο παράθυρα, ζωγραφιστά...

Τότε, θυμήθηκε τους φύλακες εντός της και σιώπησε. Και ως πήρε δύναμη απ' τη σιωπή ψιθύρισε:

-Εγώ θα φύγω. Θα τρέξω στο δάσος με τα πράσινα πουλιά. Θα τα καλέσω να βγουν στο ξέφωτο. Κι απλώνοντας τα χέρια μου, θα γίνω δέντρο. Κόκκινο δέντρο. Και θα 'ναι όμορφα τα πράσινα πουλιά. Κι εγώ θα είμαι όμορφη.

Αυτά μου είπε κι έλαμψε. Όμως, κράτησε το φως όσο κι η πρώτη σκέψη. Ύστερα, η απορία σκίασε τα μάτια.

-Ποιός φόβος; ρώτησε. Ποιός φόβος άλαλος φώλιασε στο δάσος;

-Λένε ο άνθρωπος, της απάντησα.

Κι έπεσε σε συλλογή. Και κοιτώντας μακριά η μέσα της, μίλησε ως να θρηνούσε:

-Και το δέντρο ξερό κι αχρειαστο στο ποτάμι. Μισό στην όχθη, τ' άλλο μισό μες στο νερό. Πού να βρεθεί πουλί να ξαποστάσει, ταξιδευτής μήνυμα καπνού στον ουρανό να στείλει;

Και ως άφησε τα λόγια της μετέωρα, στη σιωπή να σβήσουν, ήρθε ένα κύμα. Κι ολόρθη στάθηκε πάνω απ' τους αφρούς.

-Εγώ θα ξαναγεννηθώ σ' ένα λειμώνα, είπε. Θα γίνω πεταλούδα. Αηδόνι στην ιτιά, κρίνος σε κήπο. Σε γάργαρο νερό θα λύσω το κορμί μου, να βρει Θεός μες στον καθρέφτη τη μορφή του. Να σβήσει η φλόγα...

-Ο Νύμφες πέθαναν! της είπα.

Με κοίταξε και βύθισε, στα μάτια μου, ένα βλέμμα. Και ήταν σαν να έπιασα φωτιά... Και καθώς σήμανε η ώρα μηδέν, πήραν ζωή τα νεκρά κύτταρα. Και τότε φώναξα:

-Θα ξαναγεννηθούν!

Μου είπε:

-Πάμε!

Και καθώς διέσχιζε, πορφυροφόρος αυτή, το άχρωμο πλήθος, φάνταζε νεράιδα μύθου. Και ως εκεί που σμίγανε οι λεύκες σβήνοντας το μακρύ δρόμο, άφωνοι την κοιτούσαν. Άλλοι με απορία, άλλοι με θυμό κι άλλοι, κρυφά ελπίζοντας, με θαυμασμό. Κι ήταν η φυγή ερώτημα κι ανάγκη.

-Πώς να ξεφύγεις από την ασφάλεια της ανυπαρξίας; αναρωτήθηκα.

Και τότε, με δύναμη σφάλισαν τα παράθυρα. Και τα πρόσωπα στένεψαν για να χωρέσουν στις χαραμάδες.

Κι εκείνη διάβαινε τις γραμμές των οριζόντων, ελαφροπερπατώντας. Κι ήταν ο τόπος κέντημα Θεάς. Κι ανάσαινε η γη ευδαιμονία.

-Είναι η αυλή μου! αναφώνησε και ξάπλωσε στο άγριο χαμομήλι.

Και πέταξαν οι πεταλούδες. Και σκόρπισαν χρυσόσκονη και φως.

-Ω! χώμα ευλογημένο που γεννάς αθανασία! είπα.

Κι ήταν η μέθη των αισθήσεων που σε ταξίδευε στην απεραντοσύνη. Κι ένιωθες να χάνεσαι και να γεννιέσαι.

Κι εκεί που χόρευε και προχωρούσε, άκουσε το γάργαρο ήχο.

-Είναι η πηγή μου! φώναξε και χύθηκε μπροστά.

-Όχι! ανέκραξα.

Όμως, δεν πρόλαβε η κραυγή το βήμα...

Κι ήτανε κάτω η ρεματιά, επάνω ο ψηλός ο βράχος. Καταντικρύ, ο δολοφόνος ήλιος. Και πιο ψηλά, ο ουρανός, κατάρρα.

Κι εγώ, ο αφηγητής της δυστυχίας εκεί, πριν γράψω τον επίλογο, στο φρύδι, ύψωσα στεναγμό. Κι οργή. Κι ανάθεμα απελπισίας.

Και ως πέρασε ο πρώτος λυγμός, πριν ξεσπάσει ο άλλος ο μεγάλος, κοίταξα με θολωμένο βλέμμα. Και είδα στην άλλη όχθη το πράσινο δάσος. Και το κόκκινο δέντρο στο ξέφωτο. Και τα πράσινα πουλιά στα απλωμένα χέρια. Κι ήταν όμορφα τα πουλιά. Κι εκείνη ήταν όμορφη. Σαν παιδικό παραμύθι. Κι ήρθε, τότε, η τρελή χαρά κι φώναξα:

-Σαν παραμύθι!

Κι αντιλάλησε η Φύση:

-Σαν παιδικό όνειρο!

Ο άγνωστος φόβος

-Στα σπλάχνα του, βρέθηκε φόβος.

Η είδηση διαδόθηκε γρήγορα. Κι έφερε ταραχή.

-Τι ξέρεις; με ρώτησαν και είδα στα μάτια τους, ως 'να χε αποσυρθεί το φως, μαύρη κηλίδα σ' άδεια τρύπα.

-Σ' αυτόν πιστέψαμε, μου είπαν.

Κι έσταζε η φωνή παράπονο, πόνο και απορία. Καθώς συνάντησαν, όμως, χείλη ερμητικά κλειστά και βλέμμα καρφωμένο στο κενό, κατάλαβαν:

-Δεν είναι ώρα, παρατήρησαν κι έσυραν τα κουρασμένα πόδια.

Η φήμη για την αφαίρεση του μεταλλίου, μεγάλωσε την ταραχή στο πλήθος. Και με φωνή που έκρυβε θυμό, μα πιο πολύ απελπισία, έλεγαν:

-Καλά του κάνουν.

Όμως, η ανακοίνωση των αρχών έβαλε τέλος σε όλα:

-Δεν τίθεται θέμα αφαίρεσης του μεταλλίου. Τα ευρήματα, λόγω νομικού κενού, δεν επιτρέπεται να αξιολογηθούν.

Τότε, μεγάλωσε η ταραχή στην πλατεία. Γιατί δε νοιάζονταν για τα χρυσά και τις περγαμηνές. Η υποψία ροκάνιζε την ψυχή τους.

-Εγώ, ήμουν εκεί! έλεγε κάποιος, ανεβασμένος σε τρίποδη εξέδρα. Ήμουν εκεί, φόβο δεν είδα. Σαν άστραψε η πρώτη τουφεκιά, αστράψανε και τα δικά του μάτια. Υψώνοντας το λάβαρο ψηλά, χύθηκε μες στο σκότος. Τον βρήκανε κοντά σε μια τριανταφυλλιά. Μετρούσε τ' άστρα. Κι η νύχτα άνθιζε ρόδα λευκά. Ήμουν εκεί! φόβο δεν είδα.

Το ήξεραν οι πιο πολλοί, ότι όλα αυτά απείχαν απ' τα γεγονότα. Μα ήταν μια παρήγορη εκδοχή:

-Ήταν εκεί, φόβο δεν είδε...

Τη βρήκα ακίνητη στο βράχο. Ολόρθη. Εμπρός η θάλασσα και πίσω ο ίσκιος. Ο ήλιος μες στα μάτια. Με είδε, μα δε σάλεψε. Σαν έτοιμη από πριν, μίλησε:

-Του 'πα να φύγει.

Έμεινα, εγώ, βουβός σε ξένο βράχο. Κι ήρθε η ανάμνηση λυγμός. Μια τρικυμία.

Με την ελπίδα νίκησε τη δίψα της ερήμου.

Έλεγε:

«Πέρα, εκεί, πέρα απ' τη θάλασσα, με περιμένει».

Κι ήταν εδώ η πέρα θάλασσα, ήσυχη τώρα. Τότε, λυσομανούσε.

Σαν χάθηκε το πρώτο κύμα, ήρθε το βλέμμα μου το βλέμμα της ν' αγγίξει.

-Πες μου, τη ρώτησα, είδες φόβο;

-Είχε στα μάτια του γαλήνη, έναν ωκεανό γαλήνης. Στράφηκα αλλού, να κρύψω το δικό μου φόβο...

-Τι είπε;

-Τίποτα... Ξεμάκρυνε αργά. Έφυγε όπως ήρθε.

Όταν γύρισα στην πλατεία, δεν βρήκα κανέναν.

-Αύριο, είπα, αύριο θα στηθούν ξανά τα σκηνικά... Ας μας φωτίσει η νύχτα...

Όμως, δεν είχα αναπαμό. Κι ήταν οι σκέψεις μου σπίθες φωτιάς σε καλαμώνες. Με ορμή σκόρπιζαν, εδώ κι εκεί, τη μια στιγμή, την άλλη χάνονταν για νά'ρθουν άλλες.

Καθώς πλησίαζα στη θαλασσινή σπηλιά, τον είδα, εκεί, στην είσοδο, μ' ένα δαυλό. Έμοιαζε να 'ναι ένας προφήτης ξεχασμένος απ' το χρόνο.

-Ήξερα ότι θα 'ρθεις, μου είπε και έδειξε, μακριά, το φως.

-Είναι ένα πρώιμο φεγγάρι!

-Μόνος θα βρεις τα μυστικά, μ' απάντησε.

Θαρρώ πως χάρηκε. Λάμψη μου φάνηκε ότι είδα στο σκοτάδι.

-Δάσκαλε! τον ρώτησα, πες μου τι είναι ο φόβος;

Εκείνος άνοιξε ένα βιβλίο παλιό και διάβασε:

-Η αίσθηση του επερχόμενου κινδύνου.

-Αν είναι έτσι, είπα, είναι αποκοτιά να μη φοβάσαι.

Κούνησε το κεφάλι του, ως να 'θελε να μου πει:

-Είναι κι αυτή μια άποψη... Υπάρχουν κι άλλες...

Στην πλατεία, η τρίποδη εξέδρα είχε στηθεί ξανά. Ένας-ένας ανέβαιναν ψηλά. Τον αναμετρούσαν με το βλέμμα τους οι άλλοι κι έλεγαν:

-Όχι!

Έμοιαζε να είναι ένα παιγνίδι: πώς να ξεχαστεί η λύπη ή πώς να βγάλουν αρχηγό.

Γύρισαν όλοι σε μένα.

-Όχι! διαμαρτυρήθηκα. Δώστε μου χρόνο. Δίνω υπόσχεση. Θα 'ρθω.

Τότε μια νέα ξέκοψε απ' το σωρό κι ανεμίζοντας μαντίλι γαλάζιο, πρόσταξε:

-Ελάτε, πιάστε το χορό...

Όμως, ο τριακοστός τρίτος ανέβηκε στην εξέδρα κι όλοι στράφηκαν εκεί, να φωνάξουν:

-Όχι!

-Ακούστε! είπα. Υπάρχει κάτι που ξεχωρίζει το σύνολο απ' το πλήθος. Η συνειδητοποίηση της ατομικότητας...

Με κοίταξαν παράξενα, ως να περίμεναν μετάφραση σ' αυτά που είπα και γύρισαν στον τριακοστό τέταρτο που ανέβαινε στη εξέδρα.

Πήγα ξανά στη θάλασσα.

Κι ήταν εκεί ο βράχος μόνος. Και το περίγραμμα ενός ίσκιου διπλού.
Έμοιαζε αγκαλιασμένους να τους χάρηκε το μάτι. Ψευδαίσθηση μύχιου πόθου.
Σε ώρες χωριστές, άφησε ο ήλιος τ' αποτύπωμά του.

Κοίταξα τον ουρανό π' άλλαζε χρώματα στη δύση.

-Τούτο το φως να μην το χάσω και χαθώ.

Και τότε, σκέφτηκα:

-Έρχεται ένας φόβος τον άλλο φόβο να νικήσει...

Και γυρίζοντας στη σκοτεινή πλευρά του ουρανού είπα:

-Θεέ μου! πες μου, ποιος ο ναυαγός;

Κι είδα τον ήλιο να βυθίζεται στο κύμα.

Τη συνάντησα στην αυλή με τις ψηλές ντάλιες.

Απίθωσε τη σκάφη και ωσάν να ήθελε χρόνο να μου δώσει -τον δισταγμό μου να νικήσω- άπλωσε τα ασπρόρουχα στο σύρμα. Προσεχτικά, σαν μια εκκρεμότητα παλιά πού έπρεπε συνετά να κλείσει.

-Δεν ήρθα, είπα, να ταράξω τη Σιωπή σου. Σεβάσμια Μητέρα! πες μου. Πες μου Μητέρα, είχε φόβο;

Κοίταξε τότε, μακριά. Εκεί που η κάθε νύχτα φέγγει το πρώτο αστέρι. Και ως να είχε σκεφτεί από καιρό, μίλησε:

-Είχε πόνο!

Σαν γύρισα στην πλατεία, τους βρήκα όλους στη σκηνή. Σε μια παράσταση ακατανόητων βηματισμών, μ' άδειες κερκίδες.

Όταν τους φώναξα, πήραν τις θέσεις τους. Κι ως ήρθα εμπρός, μερικοί με κοίταξαν μ' ελπίδα. Όμως, οι πιο πολλοί με υποψία.

-Ακούστε, είπα, τα ίχνη που βρέθηκαν ανήκουν σ' έναν άγνωστο φόβο...

-Άγνωστο φόβο; ρώτησαν και άφησε η έκπληξη όλα τα στόματα ανοιχτά.
Λες και μια απορία μεγάλη έπρεπε να βγει από μέσα τους κι ήθελε χρόνο.

-Δεν είναι ο προαιώνιος φόβος, συμπλήρωσα.

Τότε, ακούστηκε μια ζητωκραυγή, σαν ηχηρός θρίαμβος. Κι έβγαλαν όλοι τα γαλάζια μαντίλια και τα κουνούσαν ψηλά, πάνω απ' τα κεφάλια τους. Λες κι έστελναν χαιρετισμό στον ουρανό και τη χαρά που βρήκαν πάλι το άγαλμά τους.

Τότε, κατάλαβα, ότι όλα τ' άλλα που είχα να πω, αχρείαστα ήτανε πια. Και πριν αποσυρθώ, να στοχαστώ πάνω στον άγνωστο φόβο, ψιθύρισα:

-Το τέλος της εποχής των παλιών παραμυθιών αργεί ακόμα!

Ο ίσκιος

Ο νέος με τα λευκά μαλλιά! Με πλησιάζει. Είμαι παιδί, είναι μεγάλος. Φοβάμαι.

Είναι γέρος ο νέος με τα λευκά μαλλιά.

Όχι! Εγώ είμαι γέρος. Δικά μου είναι τα λευκά μαλλιά. Και είναι ακόμα μεσημέρι...

Πώς έγινε και είναι ακόμα μεσημέρι; Κι εγώ δεν έχω ίσκιο. Τον πούλησα για ένα χαρτί, κάτι σαν διαβατήριο θυμάμαι. Και τώρα, είναι ένας λύκος εκεί, φρουρός. Και δεν έχω πού την κεφαλή μου να δροσίσω.

Και είναι ακόμα μεσημέρι. Και οι γειτόνισσες δεν θα μαζευτούν στον αργαλειό. Ο αργαλειός τεμαχίστηκε. Δική μου ήταν η απόφαση, ν' αδειάσει ο τόπος. Αλλά, και οι γειτόνισσες λείπουν σε μακρινό ταξίδι.

... Πώς έγινε κ' αστόχησα να σφραγιστούν οι αναμνήσεις;

Ευτυχώς που ο παλιός μου καθρέφτης ράγισε. Όλοι οι καθρέφτες ράγισαν και το είδωλο σχεδόν εσβήσθη. Είναι που έμαθα να κρύβομαι απ' τους εχθρούς μου. Ιδιαίτερα απ' αυτόν που αλλάζει την μορφή του, να με παγιδέψει. Μόνο μη ξεχαστώ στη μικρή λίμνη και πιω το παιδικό μου πρόσωπο. Δεν θα τ' αντέξω. Το αθώο παράπονο δεν θα τ' αντέξω.

Δεν έφταιξα εγώ γι' αυτήν τη φρίκη. Η Κίρκη με ράβδισε, η Κίρκη.

Κι έγινα, τώρα, ίδιος μ' όλους. Και δεν έχω πού να πορευτώ. Η διαδήλωση πέρασε ήδη. Η άλλη είναι προγραμματισμένη για τον καιρό που θα ενηλικιωθεί η επόμενη γενιά. Και δεν ξέρω ποιό θα 'ναι το σύνθημα.

-Θέλω τον ίσκιο μου!

Τότε, του είπαν:

-Εκεί, πέρα απ' το μεγάλο ποτάμι, θα βρεις μέρος καλό να φυτέψεις το δέντρο σου.

Όμως, κουράστηκε να φτάσει στην όχθη. Μερόνηχτα βάδιζε. Και καθώς η επιθυμία νίκησε τη σύνεση, ρίχτηκε στο νερό. Και κολυμπούσε πλάγια και κόντρα στη ροή. Και όσο οι δυνάμεις λιγότευαν, έχανε την πορεία. Όσπου, αφέθηκε στη θέληση των υδάτων. Και βρέθηκε στις εκβολές.

-Δεν είναι η ώρα για το τέλος μου, είπε, εγώ γυρεύω τις πηγές μου.

Τότε, σφύριξε το τρένο. Και το πλοίο του ποταμού σφύριξε. Και το πλοίο της θάλασσας. Και διάλεξε να ταξιδέψει αντίθετα στο ρεύμα. Και ως η ελπίδα φάνηκε πάλι, άφησε τα ματόκλαδα λίγο ν' αναπαυτούν...

Κι ανέβαιναν το μεγάλο ποτάμι. Σταθερά και επίμονα. Όμως, εκεί που προσδοκούσε να βρει τα βουνά, ήταν ακόμα πεδιάδα. Και έκανε υπομονή... Κι όταν τελείωσε η πεδιάδα, ήρθε η θάλασσα. Μια άλλη θάλασσα.

-Αυτό το ποτάμι δεν έχει πηγές!, φώναξε. Κι εγώ τον προορισμό μου τον ξέρω. Γυρεύω την αφετηρία.

Καθώς, με τρόμο, σκεφτόταν το δίδυμο, ακέφαλο, κορμί του ποταμού, κάποιος τον σκούνησε.

-Είναι η αφετηρία σου, είπε και του 'δειξε την άλλη όχθη. Κι ήταν, εκεί, μια έρημος.

-Εδώ ξανά 'ρθα! έκραξε και γύρεψε το δέντρο πού 'χε φυτέψει στον αμμόλοφο. Είδε ένα καμένο σκελετό και τον λευκό λύκο που έφευγε.

-Αυτόν το ίσκιο, δεν τον πούλησα! φώναξε. Κι ήταν η φωνή του κραυγή που έδιωξε τον εφιάλτη.

-Εδώ είναι ο προορισμός σου, του είπαν και του 'δειξαν την όχθη.

Κι ήταν, εκεί, ένα λιβάδι. Όμως, αυτός κοιτούσε ψηλά. Στα επάνω βουνά... Τους έγνεψε να συνεχίσουν.

Πρώτος ήταν ο πρώτος πόνος. Ύστερα, ο πόνος της ανάμνησής του. Και της άλλης ανάμνησης ο πόνος... Ακολουθία απείρων θανάτων!

-Χρόνε Θεέ μου! ρίξε λήθη για ν' αλλάξω. Να γίνω ανάπηρος, να μη θυμάμαι.

Δεν ξέρω αν ήτανε η προσευχή, η κούραση, ή του μεγάλου μεσημεριού η σιωπή. Έσκασε, έξω μου, το τελευταίο κύμα. Κι ήρθε μια σκέψη, ως ξύπνημα λυτρωτικό από τον εφιάλτη ονείρου:

-Δεν ήτανε αυτή η ζωή, αλλά η μία εκδοχή της.

Κι ως να σκηνοθετούσα ξανά, από την αρχή, είδα τον ίσκιο μου ελεύθερο. Και την εικοστή πρώτη Άνοιξη να με πλησιάζει χαμογελώντας. Κι όσο πλησίαζε, το χαμόγελο σκέπαζε τη μορφή. Κι ήταν σαν να 'χε γεννηθεί ξανά ο έρωτας σε άλλο σώμα.

-θέλω να εξομολογηθώ! φώναξα, για όσα θα πράξω...

Και τότε, έστειλε ο χρόνος λήθη του μέλλοντος. Κι άρχισε, πάλι, το ταξίδι. Απ' την αρχή του πάλι... Κι ως ένωσα χέρι αόρατο στα ίδια ίχνη να με οδηγεί, είδα πως ξύπνησα απ' άλλον εφιάλτη. Και γύρισε ο πόνος, ξανά. Και η ανάμνησή του.

Είδε τη φύση, πέρα, απέραντη. Και τη γερόντισσα να αγναντεύει.

-Πού είναι το πέρασμα; τη ρώτησε κι αυτή τον κοίταξε.

-Σε μάτιασαν, παιδί μου!

- Γιατί; τη ρώτησε, ξανά, τι έχω να ζηλέψουν;

-Έχεις το βλέμμα του αετού.

- ...

-Κοιτάς από ψηλά.

-Και βλέπω πόνο.

-Κοιτάς μακριά.

-Και βλέπω δυστυχία...

-Κι αχτίδες ήλιου μυστικού... Σε μάτιασαν, παιδί μου! Ζηλεύουν που ονειρεύεσαι...

-Φθονούν το σπαραγμό μου;

-Φθονούν ό,τι δεν φτάνουν... Βλέπεις εκεί που αναπνέει σύννεφο η γη;

-Είναι μακριά, μα βλέπω...

-Είναι το πέρασμά σου, είπε.

Κι αφού σιώπησε για να 'ρθει ο χρόνος πίσω, συνέχισε:

-Από εκεί φυγαδεύαμε τους φυλακισμένους... Δύσκολη εποχή...

-Και τώρα είναι δύσκολα...

Τον κοίταξε ως νά 'θελε να παραβιάσει το συρματοπλέγμα εντός του:

-Το ξέρω, είπε. Τώρα, ο καθένας κουβαλάει τη φυλακή του... Κι αν δραπετεύσεις, πού να πάς;

-Εσύ, πώς έμεινες εδώ; τη ρώτησε.

-Περιμένω τους ταξιδευτές, απάντησε. Κάποιος χρειάζεται να τους δείχνει το πέρασμα... Είδα πολλούς, όμως, εσένα σε ξεχώρισα. Μοιάζεις νά 'χεις φορτωθεί και της παλιάς και της μελλούμενης γενιάς τα όνειρα. Είσαι ο πιο θλιμμένος. Θαρρώ θα πας μακριά... Ανοίγεις δρόμους. Πήγαινε στο καλό σου. Φυλάξου από το μάτι το κακό. Φυλάξου!

Όμως, κοιτούσα να προστατευτώ, μέσα από το καπνισμένο τζάμι.

Κι έβλεπα, στη βροχή, κορμιά να πέφτουν. Τον ξέρω αυτόν τον κρότο. Και τους ελεύθερους τους σκοπευτές στις στέγες τους γνωρίζω. Μέσα, η μνήμη καίει. Έξω θερίζει.

-Μη με διώχνεις!

Ο Μύθος χάθηκε. Η Ιστορία αργεί. Οι δημιουργοί της μόλις ξύπνησαν. Τη ξέρω αυτή τη σιωπή. Κι αυτές τις μυροφόρες τις γνωρίζω. Όρθιο με θρηνούν!

-Ξαπλώστε με!

Δεν φταίει ο τύραννος που άταφος γυρίζω. Είναι που άφησε, στο πρόσωπό μου, η πίκρα μια ραγισματιά. Και χύθηκε το φως, όλο το φως εχύθη.

-Πώς να με δεις;... Πού να με δεις;

Την ξέρω αυτή την οπτασία τη λευκή και το θολό τοπίο. Δεν έφυγε ποτέ. Γι' αυτό και τώρα να γυρίσει δεν μπορεί. Εκεί, που βγάζει αφρούς το κύμα, χάνεται. Κι έρχεται πάλι στο σβηστό φανάρι...

-Φέξε, Θεέ μου! να σβηστεί η σκιά! Δεν έμεινε κανείς να μ' αγαπήσει...

Ήταν δυο πύλες στον αυλότοιχο. Διάλεξε την ανατολική και δεν λάθεψε.

-Είμαι ξενίτης, είπε και η γυναίκα, στο κεφαλόσκαλο, τού 'δειξε το ασβεστωμένο πεζούλι.

-Φεύγεις ή έρχεσαι; τον ρώτησε.

-Δεν ξέρω, απάντησε και ντράπηκε.

Τότε, εκείνη ήρθε κοντά και τού 'σφιξε το χέρι.

-Εδώ κανείς δεν έρχεται. Κανείς δεν φεύγει, είπε. Μείνε για λίγο...Δάφνη, φέρε νερό.

Η μικρή με τις κοτσίδες έτρεξε στο πηγάδι της αυλής. Και πριν βυθίσει την φροντίδα της στη γη, τον κοίταξε, τού είπε:

-Εμείς, θα γνωριστούμε! Όταν γκρεμιστεί ο τοίχος, θα γνωριστούμε...

-Εγώ διήνυσα το μέλλον μου, της απάντησε. Δεν σε γνωρίζω.

-Υπάρχει κι άλλο μέλλον! φώναξε, χαρούμενα, και τού 'δειξε κάτω απ' το πεύκο τη ροδιά.

-Ήμουν στο λόφο με τις σκοπιές, είπε. Θυμάμαι ότι είχα φύγει... Τότε που μου 'δωσαν το χαρτί και μου 'παν: "Δεν σε χρειαζόμαστε άλλο". Όμως, όταν σφύριζε το τελευταίο τρένο, ήμουν εκεί... Μ' έφερε, εδώ, η ανάμνηση της τριανταφυλλιάς.

Και καθώς μητέρα και κόρη κοιτάχτηκαν μ' ελπίδα, συνέχισε:

Όχι δεν είναι αυτή!

-Μείνε, τον παρακάλεσαν και πλησίασαν. Και ύστερα, ανεβαίνοντας τις σκάλες, τον καλούσαν.

-Όχι! φώναξε, δεν είναι ότι δε θέλω...Είναι που πάλι σφυρίζει το τρένο...

Τότε, τον κοίταξαν γλυκά, ψηλά απ' το μπαλκόνι, κι ήταν η μικρότερη που μίλησε:

-Θα συναντηθούμε στη ροδιά του μέλλοντός μου.

Την ξέρω αυτή την ομορφιά που σκάει κατακόκκινη σαν ρόδι. Κι αυτόν το δρόμο με τα χαμοκέρασα. Μόνο που τώρα είναι μικρός. Μεγάλωσε η δρασκελιά. Πώς να χωρέσει η απεραντοσύνη του μηδενός σ' αυτή την αθωότητα;

-Δώσε μου έναν ίσκιο. Να γείρει ο ύπνος το κορμί. Να διώξει το λιοπύρι.

-Είναι μακριά!, του είπανε, είναι μακριά.

-Δεν φτάνει ως εδώ το σφύριγμα;

-Δεν φτάνει.

Κοίταξε, τότε, να ιδεί, αν είναι σ' άλλο τόπο.

-Σε άλλο χρόνο, του 'δειξαν.

Δεν γίνεται στο μέλλον μου να βρω το γυρισμό, μήτε στο γυρισμό το μέλλον.

Τότε, άκουσε μια λύρα αρχαία να ηχεί στην απουσία του ουρανού:

-Δεν υπάρχει Αρχή, δεν υπάρχει...

Και γύρισε.

Κι ήταν, εκεί, ίσκιος βαθύς. Σταυρός βαρύς στα κυπαρίσσια.

-Όχι! φώναξα, καθώς τον είδα να λιποψυχεί στον ήλιο. Είναι ο Κέρβερος!
Μα, ως είδα ο φόβος να μην νικάει την απόφασή του, έκραξα:

-Ο Θάνατος ας περιμένει!

Έσπρωξα την παιδική μου πέτρα κι άνοιξε δρόμος μυστικός.

-Τούτο τον κόσμο έκρυψα, για ώρα ανάγκης, είπα.

Είδα ότι έλαμψε στα μάτια του ο άλλος ήλιος. Και καθώς με ακολούθησε, είπε:

-Δεν γίνεται μόνος να φεύγω... Μπορεί εσύ να είμαι εγώ, μπορεί κι ο κόσμος όλος που τον θρυμμάτισε η θλίψη.

Τότε, φάνηκε το παλιό σπίτι με τα ζουμπούλια στα παράθυρα και τη νεράιδα στο μπαλκόνι.

-Μου είπε να σας περιμένω.

Και καθώς είδε την ελπίδα και τη λαχτάρα μας, μίλησε ξανά:

- Γύρισε λίγο για να συγυρίσει...

-Ω! καταφύγιο! φώναξα, ίσκιε μεσημεριού, Μητέρα!

-Αιώνια Μητέρα! είπε κι εκείνος.

Και ως έπνιξα τον πρώτο το λυγμό, σκούπισε αυτός το δάκρυ. Και υψώνοντας μάτι υγρό, στου μπαλκονιού την κόρη, είπε:

-Κάπου σε ξέρω!

Κι εκείνη χαμογέλασε κι ήταν το γέλιο ρόδι σε ίσκιο πεύκου.

Πειραματικό

Πρόσωπα του έργου:

- Ο συγγραφέας, πρώτος αφηγητής.
- Ο αναγνώστης που συμμετέχει στη συγγραφή.
- Ο Άνδρας που ταξιδεύει.
- Ο άλλος άνδρας που ιστορεί, δεύτερος αφηγητής.
- Η γυναίκα, παρούσα-απούσα.
- Οι άγνωστοι ερωτώντες.
- Το βουβό πλήθος.

Σκηνή Πρώτη

(Το δένδρο στο σύννεφο)

Το παιδί ανεβαίνει στο δέντρο. Το δένδρο ανεβαίνει στο βουνό, το βουνό ανεβαίνει στο σύννεφο. Ο Άνδρας παρατηρεί.

-Φαντάζεται.

-Παρατηρεί και φαντάζεται.

-«Τί γύρευες εκεί στον ουρανό;», ρωτούν τον Άνδρα.

- Ποιός τον ρωτά;

-Δεν έχει σημασία.

Η ερώτηση αιωρείται.

Είναι τώρα μαζί του και ο άλλος άνδρας. Κοιτούν τη θάλασσα πίσω απ' το τζάμι. Είναι το βλέμμα θολό.

-Το τζάμι είναι θολό.

-Το βλέμμα...Το τζάμι δεν υπάρχει. Η θάλασσα δεν υπάρχει. Ο χρόνος δεν υπάρχει...

-«Τί γύρευες εκεί, στον ουρανό; Εκεί, ψηλά, στου θεού τα μέρη;».

Ο Άνδρας συνεχίζει να κοιτά. Ίσια μπροστά. Μοιάζει να έχει μυστική συνομιλία με το κύμα. Αυτό που μια φορά τον χάιδεψε, πριν η ψευδαίσθηση αποκαλυφθεί και αποκαλύψει την ανυπαρξία του υγρού τόπου.

Παίρνει το λόγο ο άλλος άνδρας:

-«Δεν ήξερε ότι, πάνω από τον άνεμο, φυσούσε άλλος άνεμος. Και πέρ' απ' το βουνό, άλλο βουνό τον καρτερούσε...Πώς να γυρίσει πίσω, για να φύγει πάλι;».

Η ερώτηση επανέρχεται.

-«Τί γύρευες εκεί, ψηλά, πάνω απ' τα φύλλα;».
Ο Άνδρας μοιάζει να χαμογελά.
Ο άλλος άνδρας συνεχίζει:
-«Χανόταν στα σύννεφα κι έκλεβε ήλιο. Από το περιβόλι του Θεού έκλεβε ήλιο».
-«Και δεν φοβόσουν την Οργή του;».
-«Όχι! Δε την φοβόταν Πήρε ένα κομμάτι γυαλί, καπνισμένο, κι όταν προστάτεψε τα μάτια του στάθηκε εμπρός στην πύλη την ακάνθινη και είπε:
-Φανερώσου!
Και φάνηκαν, τότε, οι μαύρες γυναίκες μοιρολογούσες. Και γονυπετούσες, σταύρωναν τα στήθη τους. Και ύστερα, χτυπώντας τα ως τύμπανα:
-Ω τί κακό μας βρήκε! έλεγαν.
Κι εκλιπαρούσαν το έλεος.
Τότε, εκείνος θρυμμάτισε το γυαλί και υψώνοντας φωνή, σκόρπισε γύρω του σιωπή...
-Στη Δεύτερη Παρουσία, θα βρέξει φως, είπε. Και ο ήλιος που έκρυψα, θα διώξει το φόβο. Κι ανέμελα τα παιδιά θα απαλλαγούν από την ενοχή του θανάτου».

Σκηνή Δεύτερη

(Το τρένο στην αλάνα)

Είναι σκοτεινά. Πλησιάζει το τρένο. Το παιδί, μ' ένα φανάρι, ανοίγει το δρόμο. Στον σταθμό, ο Άντρας περιμένει κρατώντας μια παλιά βαλίτσα.
-Θυμάται.
-Ναι, θυμάται...
Και ο άλλος άντρας περιμένει.
Μοιάζει ο χώρος έρημος.
Δύο νέοι βαδίζουν αντίθετα.
-Θα συγκρουστούν!
-Όχι, σταμάτησαν ν' ανταλλάξουν την αναπνοή τους.
Γυρίζουν την πλάτη ο ένας στον άλλο. Μιλάει αυτός που επιστρέφει στην Ανατολή:
-«Αυτοί γυρίζουν να συναντηθούνε με τον θάνατο».
-Επιστροφή στο χρόνο;
-Επιστροφή του χρόνου...
Μιλάει αυτός που επιστρέφει στη Δύση:
-«Αυτός, νεκρός, χίλιες φορές νεκρός, πώς να γυρίσει;».

Το τρένο πλησιάζει. Το φανάρι πλησιάζει. Όμως, αντί για σφύριγμα, το τυφλό θηρίο βγάζει στριγγλιά και χύνεται εμπρός.

-«Το παιδί!».

Η κραυγή τεμαχίζει τη νύχτα, η νύχτα συλλαβίζει την κραυγή:

-«Το παι-δί!».

Το φανάρι καίγεται δίπλα στο ξαπλωμένο κορμί.

-Θα σηκωθεί.

Το παιδί σηκώνεται κρατώντας ένα μικρό κουτί, που φωσφορίζει. Χτενίζει τα μαλλιά του και χάνεται στις σιδηροτροχιές.

Ο Άντρας και ο άλλος άντρας κάνουν μια κίνηση σαν να θέλουν να ακολουθήσουν. Δεν έχει φως. Στέκονται λυπημένοι.

-«Τί γύρευες εκεί, νύχτα που ήταν, στις γραμμές;».

Ο Άνδρας βγαίνει στο ξέφωτο. Κινείται κυκλικά σε σταθερή τροχιά. Τα ύστερα βήματα αλλοιώνουν τα πρώτα ίχνη. Στυλώνει, επίμονα, το βλέμμα στο νοητό κέντρο. Αλλάζει φορά.

-Πάλι απ' τα ίδια μέρη θα περάσει...

-Αν τρέξει γρήγορα, μπορεί και να συναντήσει το πρόσωπό του.

-Μπορεί και να το προσπεράσει...

-Άναρχος είναι ο κύκλος. Κι εκείνος, άναρχος κι εκείνος. Πώς λάθειψα; Στην φορά των κινήσεων; Στα αποτυπώματα πώς λάθειψα; Και πίστεψα ότι πολλοί περπάτησαν. Κι ήταν αυτός, αυτός κι ο εαυτός του μόνο.

-«Τί γύρευες, εκεί, με το φανάρι;».

Πέφτει μια σκοτεινιά στο παλιό αλώνι. Έξω απ' αυτό, ο άλλος άνδρας ακούγεται ως να μονολογεί:

-«Γύρισε να βρει τις μπίλιες του... Είχε, σ' ένα κουτί μικρό, κρυμμένα τα τιμαλφή του. Όταν πέρασε τις γραμμές, για να βγει στην αντίπερα αλάνα, κάπου χάθηκε. Όμως, κατάλαβε την απώλεια σαν είχε αρχίσει το παιχνίδι. Και κανείς δεν μπορούσε να σφυρίξει τη λήξη του, παρά μονάχα η νύχτα. Και ήξερε ότι παραφύλαγαν, εκεί, οι γέροντες με τα μπαστούνια. Να μετατρέψουν την αλάνα σε ησυχαστήριο των τελευταίων περιπάτων. Και ήξερε ότι αν δεν φύγει χορτασμένος, πρόωρα θα χάσει την ικμάδα του. Και ήθελε, οι μελλοντικές του μνήμες, να 'ναι γεμάτες από χαρούμενες φωνές... Κι εκεί που έψαχνε, είδε σβηστό το τρένο. Και μέσα από τα τζάμια κρατούσαν κεριά αναμμένα οι νεκροί που γύρευαν πατρίδα. Και οι άλλοι, δίπλα τους, ικέτευαν:

-Είναι ο γυρισμός η ύστατη ελπίδα.

Τότε, είδε στην αποβάθρα το όνειρο του μέλλοντός του.

Ήτανε, λέει, με την παλιά οικογενειακή βαλίτσα στο χέρι. Αυτός, που πάντα φρόντιζε να φεύγει.

-Εγώ θα οδηγήσω το τρένο, είπε.

Και ως βρυχήθηκε το θηρίο, σύρθηκε κάτω φέρνοντας τα χέρια του στ' αυτιά, για να σωθεί. Κι όταν πέρασε ο κίνδυνος, το χέρι του ακούμπησε τον

παιδικό του θησαυρό... Κι ήταν τότε το πρόσωπο που φώτισε τις γραμμές. Κι άνοιξε ο δρόμος, ως πέρα...».

-«Ως πόσο πέρα;».

-«Ως το άπειρο!».

-«Εκεί που κατοικεί ο Θεός;».

-«Όχι! Εκεί που ελπίζει ο άνθρωπος».

-«Ματαίως...».

-«Καμιά ματαιότητα δεν έσβησε την ελπίδα».

Όταν τελείωσε αυτά τα λόγια ο άλλος άντρας, μπαίνει στον κύκλο. Και σιωπά. Όλοι σιωπούν.

-Αν σπάσει το σχοινί; -αυτό το αόρατο σχοινί που ορίζει την κίνηση- αν σπάσει;

- Θα εκσφενδονιστούν στο άπειρο.

-Και θα χαθούν.

-Ή θα υπάρξουν.

Σκηνή Τρίτη

(Ο λόφος με τις σκοπιές)

-«Αλτ! Τις ει;».

Το χέρι υψώνεται. Η λόγχη. Η σιωπή ηχεί ως κρότος. Λάμπει.

-«Τί έγινε εκεί, στο λόφο των αναμνήσεων, τί έγινε;».

-«Είχε μια ξαστεριά η νύχτα...».

-Ποιά μίλησε;

-Αυτή με τα λυμένα μαλλιά που πλησιάζει. Μοιάζει ο τόπος με λιμάνι. Είναι σκοτάδι.

-Πού είναι τα φώτα;

-...

-Κι όλοι αυτοί που περίμεναν;

-Μια ζωγραφιά στη σκέψη του είναι κι αυτό το λιμάνι...

-«Είχε μια ξαστεριά η νύχτα...».

Ο Άνδρας αναριγεί στην υποψία της σκέψης του: Είναι η φωνή της.

-«Έφεγγε και το πρόσωπό του...».

-«Τι ξέρεις εσύ γυναίκα;».

-«Ήμουν εκεί. Γυρνούσα...».

Ο άλλος άνδρας βγαίνει μπροστά και της φράζει το δρόμο.

-«Μην την ακούτε! της φαντασίας πλάθει λόγια...».

Αναμετριούνται με τα βλέμματα και τη σιωπή.

-Θα εκραγούν...

-Απομακρύνονται με βήματα πλάγια.

-Θα φωτιστεί η ιστορία...

Συνεχίζει ο άλλος άντρας.

-«Δεν γύρισες ποτέ... Και σε περίμενε, να λήξει η θητεία. Η επιστροφή σου ήταν η ελπίδα που έφτανε ψηλά στο λόφο, με το σφύριγμα του τρένου. Και τον κρατούσε ορθό, εκεί, δύο με τέσσερις... Και το τρένο περνούσε κάθε μέρα ανανεώνοντας την προσδοκία... Και γέμιζε η σκοπιά χαραγματιές. Κάθε ελπίδα και μια χαραγματιά. Ώσπου, θόλωσε το βλέμμα κι έπαψε πλέον να μετρά...».

-Πώς να μετρήσεις το αμέτρητο;

-Κι αν το μετρήσεις, να το κάνεις τι;

-«Άδειασε η στέρνα της ψυχής. Βαθύς ο πόνος. Βαθύ και το κενό, πηγάδι άηχο...».

-«Δεν ήξερα...».

-«Δεν ήθελες να ξέρεις...».

-«Όμως, γύρισα...».

-«Ποτέ δεν γύρισες...».

Ο Άνδρας παρακολουθεί. Φαίνεται ότι θέλει να μιλήσει. Όμως, θυμάται πως την τελευταία του λέξη τη είπε πριν από χρόνια. Και δεν τον ένιωσε κανείς... Σαν έσπασε η χορδή, βγήκε το κύμα απείθαρχο κι έμοιαζε ο ήχος με κραυγή. Είπαν πως ήταν τσακαλιού φωνή. Κάτι σαν κάλεσμα έρωτος ή θανάτου.

-«Πες μας γυναίκα. Εμείς να σε πιστέψουμε ποθούμε».

-«Ήταν η νύχτα όμορφη, φεγγαροστολισμένη... Ήμουν εκεί μια δρασκελιά και θά'πεφτα στην αγκαλιά του. Όταν με είδε λύθηκε, παρέλυσε το χέρι... Όμως, σκιά στήθηκε ανάμεσά μας. Δεν ξέρω αν ήταν η απειλή ή του φρουρού το ένστικτο ορθώθη κι άστραψε...».

Ο άλλος άνδρας πάει κοντά της. Μοιάζουν τα μάτια του να ικετεύουν τη σιωπή, καθώς το δάχτυλο υψώνεται στα χείλη.

-«Ήταν η νύχτα όμορφη, αστεροκεντημένη. Κοίταζε ψηλά κι έψαυσε μέσα του, εκεί π' ανάβλυζε ο πόνος. Κι ήταν η πηγή βρύση που έσταζε ελπίδα... Τότε, του φάνηκε ότι την είδε στην άλλη πτυχή του λόφου ν' ανεβαίνει. Σκέφτηκε ότι πρέπει, τώρα, να ελευθερωθεί. Την έβλεπε. Την μια στιγμή την έβλεπε, καθώς την έλουζε το φως της νύχτας, την άλλη που 'σβηνε μες στις ψηλές σκιές της... Καθώς πλησίαζε η ώρα που θα φαινόταν στην άκρη του δικού του ξέφωτου, άκουσε το σφύριγμα που σήμανε τη λήξη του σιωπητηρίου... Τότε, είδε εμπρός του το νέο της φωτογραφία... Ήτανε μόνος. Θόλωσε.

-Άλλη διάψευση δε θέλω, είπε.

-Ήρθα για να σε πάρω, απάντησε ο άλλος.

Εκείνος τον μέτρησε πολλές φορές και καθώς επείσθη πως ήρθε στο λόφο να σπείρει ψευδαισθήσεις, ύψωσε τη φωνή. Και τη λόγχη ύψωσε.

-Αλτ τις ει;

-«Μη! του φώναξα, όταν κατάλαβα πως η σκιά είναι η ανάμνησή του...».

Η γυναίκα διακόπτει βίβια τη διήγηση του άλλου άνδρα.

Αυτός ταραάζεται, μα συνεχίζει:

-«Και καθώς ο νέος δεν είχε τι να πει - πώς να θυμηθεί το παρασύνθημα μετά από τόσα χρόνια;- "ήρθα για να σε πάρω", είπε πάλι. Τότε, ακούστηκε η κραυγή κι η νύχτα άστραψε...».

Ο άλλος άνδρας τελειώνει τη διήγησή του. Η γυναίκα αποχωρεί από τη σκηνή. Ο Άνδρας βλέπει τη θάλασσα να φωτίζεται ξαφνικά...

-Η ιστορία δεν φωτίστηκε.

-Νομίζεις.

Σκηνή τέταρτη

(Ονειροκρίτης)

Είναι εκεί ένα λιβάδι. Κι ένα ποτάμι που αναδεύει ομίχλη. Και μια οθόνη στην πλάτη του πλήθους. Μοιάζει να τους κάρφωσε αλλού ένα μακρινό φως. Στην οθόνη προβάλλονται σκηνές που μοιάζουν ακατάληπτες.

Ο Άνδρας παρακολουθεί.

-Είναι οι αναμνήσεις του;

-Είναι η ανάμνηση των αναμνήσεων.

-Ποιος είναι τώρα εκεί;

-Είναι το παιδί που χτυπάει την πόρτα του θεού.

-Κι εκεί;

-Ο νέος που ξεχάστηκε στο λόφο.

-Και στο τρένο;

-Είναι αυτοί που γυρισμό δεν έχουν.

Ο Άνδρας στην οθόνη παρακολουθεί. Φαίνεται πως θέλει να πλησιάσει. Ανοίγει η γη στο πρώτο του βήμα. Ξεπηδούν φλόγες.

Το παιδί ανεβαίνει στο δέντρο. Το παιδί περνάει τις γραμμές του τρένου. Η νύχτα κρύβει τη θλίψη στο λόφο με τις σκοπιές. Οι φωτιές δυναμώνουν.

-Δεν υπάρχει πέρασμα;

-Δεν υπάρχει πέρασμα.

Σβήνει η εικόνα.

Εμφανίζεται στην οθόνη ο άλλος άνδρας. Το πλήθος γυρίζει να τον ακούσει.

-«Κάθε φορά που γύρευε ν' αντισταθεί στην κυκλική του πορεία , μεταπηδούσε σ' άλλο κύκλο. Ομόκεντρο. Ήταν φορές, που η ακτίνα μεγάλωνε κι ο κύκλος έσβηνε αγγίζοντας το άπειρο. Κι άλλες, που μικρυνε. Και νόμιζες ότι θα συνθλιβεί στο κέντρο του... Από το Άπειρο στο Μηδέν. Εγγύτατα. Και το αντίστροφο πάλι: Από το Μη Είναι στην Αθανασία...».

Ο άλλος άνδρας σταματάει να μιλά. Σηκώνοντας το χέρι του δείχνει, έξω από την οθόνη, τον Άνδρα που βαδίζει στην ομίχλη. Το φως δυναμώνει. Όλα γίνονται λευκά, ο Άνδρας χάνεται.

-Ήταν αδύνατος ο γυρισμός!

-Και η φυγή αδύνατη!

-Και το τέλος;

Παγωμένη η εικόνα του άλλου άνδρα, δείχνει πίσω απ' το φως.

Όλοι σιωπούν.

Δακρυόεν γελάν

Εκεί που βάδιζαν –χρόνους πολλούς εβάδιζαν- ακούστηκε η φωνή, χαρούμενη, θριαμβική:

-Θεία άλη!

Την κοίταξαν με απορία. Είχε καιρό να μιλήσει. Όλες είχαν καιρό να μιλήσουν.

Κοιτούσαν χαμηλά, το ίχνος που θ' αφήσει στην έρημο το πέλμα. Κι έτσι, συγκεντρωμένες στο στόχο της επόμενης στιγμής, σιωπηλά, προχωρούσαν.

Αλλά, η έρημος ήταν μεγάλη και ομοιόμορφη. Και γύριζαν, πολλές φορές, στα ίδια μέρη διαγράφοντας κλειστές διαδρομές. Όμως, έμοιαζαν να μη καταλαβαίνουν η να μη νοιάζονται.

Ήτανε, όλα, γκριζα κι άδεια. Κι είχαν ξεχάσει πώς βρέθηκαν εκεί.

Ολοκλήρωσαν την αιωρούμενη κίνηση του ποδιού κι έστρεψαν το βλέμμα στον αμμόλοφο. Εκεί, ανέβαινε μια απ' τις λευκοφόρες γυναίκες. Καθώς με κόπο ανέβαινε, φάνηκε ότι έσκυψε ο ουρανός. Κι αυτή, μισή στη γη, μισή στο σύννεφο, μίλησε:

-Είναι η περιπλάνηση των καταραμένων!

Τότε, αυτές κοιτάχτηκαν. Και φέρνοντας τη γλώσσα στα χείλη, ένιωσαν τη σάρκα ξερή, τεμαχισμένη γη.

Εκείνη συνέχισε:

-Είναι η θεία παραφροσύνη!

Κι ως να αισθάνθηκε το βάρος των φριχτών νοημάτων, παραπαίουςα, χάθηκε στο πλήθος.

Έμειναν οι άλλες αμίλητες. Και επειδή σημάδι κανένα δε φάνηκε, ούτε στον ουρανό, ούτε στη γη, στράφηκαν η μία στην άλλη και ρωτούσαν για τη ξεχασμένη μορφή τους. Κι ένιωθαν ίδιες κι άχρωμες.

Τότε, ακούστηκε μια φωνή, μέσα απ' το πλήθος:

-Ο Έρωτας θα μας σώσει!

Κι απάντησαν, οι άλλες, μ' ένα στόμα:

-Είναι ο αδελφός του Θανάτου!

Και καθώς άλλο τίποτα δεν ακούστηκε, πλανήθηκαν στο νου το ερώτημα και η απορία:

-Είναι αυτός ο λυτρωτής;

Τότε, τους φάνηκε ότι άκουσαν τον ποιητή να τους μιλάει από τα βάθη του χρόνου:

-Καλό είναι, για τον άνθρωπο, να μη γεννιέται. Μα αν τύχει και του συμβεί, την άλλη στιγμή, καλό είναι να πεθαίνει.

Και από τα βάθη της ερήμου φύσηξε άνεμος δυνατός κι έσβησε τους αμμόλοφους.

Κι άρχισαν, πάλι, να βαδίζουν. Και κύλησε χρόνος πολός μέσα στην άλλη σιωπή, ώσπου ακούστηκε, ξανά, η πρώτη φωνή:

-Αλήθεια!

Ήρθαν όλες πίσω. Και πρόβαλλε αυτή εμπρός, μόνη, πορφυροφόρος.

Την κοίταξαν μ' ελπίδα ύστατη.

-Πώς θα γεμίσει τούτο το κενό; ρώτησαν κι έδειξαν μέσα τους.

-Θα φέρουμε πίσω τον πόνο που εξορίσαμε, απάντησε.

Και καθώς αυτές την κοίταξαν με τρόμο, μίλησε αργά:

-Η μόνη υπέρβαση του πόνου είναι η θλίψη!

-Και η χαρά, πού είναι η χαρά;

-Εκεί!

-Μέσα στη θλίψη;

-Υπάρχει ένα βουνό, που όλες οι βρύσες στάζουν θλίψη. Εκεί σβήνουν τη δίψα τους της γης οι απελπισμένοι...Και η Θεά, θρηνούσα κι αυτή, τους ευλογεί.

-Η ευτυχία;

-Σταγόνα που αιωρείται στο πράσινο φύλλο.

-Λυγμός και γέλιο;

-Δάκρυ που λάμπει.

Καθώς των λόγων τα νοήματα κυλούσαν βαθιά, στο νου και στην καρδιά, ήρθε ένα φως κι έφερε χρώμα. Κι ήταν ως να γύριζαν από ένα τόπο πέρα απ' το θάνατο.

-Πάλι θα ζήσουμε περιμένοντας την αιωνιότητα; ρώτησαν

-Πάλι θα ζήσουμε στην αιωνιότητα, απάντησε εκείνη και ύψωσε το χέρι.

Γύρισαν, τότε, κι είδαν ένα ποτάμι να 'ρχεται από μακριά. Και όπως κυλούσε, σκίζοντας την έρημο στα δυο, κλαίουσες ευλογούσαν το πέρασμά του και πουλιά υμνούσαν τη νέα δημιουργία.

Χάιδεψαν, τα πρώτα νερά, τα φλογισμένα πόδια και προσπέρασαν. Κι ακούστηκαν φωνές χαρούμενες, μαζί και στεναγμοί.

Δάκρυα ξέπλυναν τα μάτια κι είδαν στη άλλη όχθη άνδρες να τις καλούν.

-Θα ζευγαρώσουμε ξανά! σκέφτηκαν μ' ελπίδα.

Μα, όταν ήρθαν στο νου τους τα παλιά, κοντοστάθηκαν. Και τους φάνηκε ότι άκουσαν, μακριά, μια λύρα. Και τον πρώτο αιιδό να απαγγέλλει :

-Δακρυόεν γελάν!

Κι είδαν τη πορφυροφόρο να χύνεται στα νερά φωνάζοντας:

-Είναι η περιπλάνηση των Θεών.

Και καθώς το ανερμήνευτο αίνιγμα πλανήθηκε πάνω απ' τη σκόνη, φάνηκαν τα σπίτια με τις άσπρες αυλές και τα ανυποψίαστα μάτια στα τζάμια.

Κι έγινε, τότε, η έρημος ανάμνηση.

Το γράμμα

-«Σου γράφω, αυτό, το γράμμα. Τα άλλα τα 'σβησα. Θυμάσαι; Εσύ έκλαιγες, όπως κλαίνε έναν νεκρό που θα ξεχάσουν».

-Εγώ έκλαιγα...

-«Σου γράφω, λοιπόν, αυτό το γράμμα. Δεν δύνασαι να τ' αρνηθείς. Δεν είναι πια δικό σου. Είναι ένα συντελεσμένο αχ που ταξιδεύει. Σ' άλλους καημούς, σ' άλλους παλμούς, σ' άγουρους κόρφους. Ένα αναφιλητό, αντίδοτο στον άνυδρο πόνο».

-Τι όμορφα που γράφεις!

-«Γράφεις καλά, μου χαμογελούσες. Υμνούσα, τότε, τη χαρά και οι λέξεις χόρευαν. Τώρα, σφιχτά αγκαλιασμένες, βυθίζονται. Σ' αλληγορίες άφωνες βυθίζονται».

-...

-«Λέω, ξανά, να φωνάξω. Άτεχνα να φωνάξω: Αγαπώ τον ήλιο. Και τη μέρα που, ευτυχισμένη, ξυπνάει στα μάτια σου».

-Αν έφευγες, μπορεί και να σε γύρευα.

-«Δεν είναι που σ' έχασα εγώ, είναι που ορφάνεψαν τα παγκάκια στην πλατεία κι η πρώτη αθωότητα έρμη πλανιέται».

-Και τι μπορούσα εγώ;

-«Δεν γύρεψα, στη βρύση σου, να πιω, στην κλίνη σου να γείρω. Μόνο, που όταν ρώτησα, "ποιός είμαι;", ξένος εγώ σε ξένους δρόμους, όταν φώναζα, "κανείς δεν με γνωρίζει;", είδα τα μάτια σου ανήσυχα να προσπερνούν».

-Αν ήξερα!

-«Εσύ, που διάβαζες τα μέσα, μυστικά μου, όλα, πώς λάθιψες και νόμιμες γινάτι αυτό το σπαραγμό;».

-Είπα, δεν είναι αυτή αγάπη...

-«Έσπειρε η νύχτα, κέντησε στον ουρανό μια λύπη. Άλλοτε πόνο, άλλοτε καημό, άλλες φορές φεγγάρι, δάκρυ. Σκόρπισε η θάλασσα το φως, χίλια κομμάτια...».

-Μοιάζει ως να θρηνείς, όμως, δεν είναι τούτο θρήνος.

-«Είναι η οδύνη που αναγγέλλεται ήσυχα, γιατί, δεν έχει η κραυγή, ήχο δεν έχει η κραυγή. Είναι η προσευχή:

»Στάξε, Θεέ μου, μια στιγμή κουράγιο! Δική μου να 'ναι η στιγμή, λίγο ν' αντέξω. Πολύ ν' αντέξω, ώσπου η απώλεια να σβηστεί. Να γίνει της χαράς η ανάμνηση χαρά».

-Χαρά να γίνει...

-«Σφάλισε η γαλήνη τα ματόφυλλα. Και σε κοιτώ! Και σε φιλώ! Εγώ το πρώτο φως, εσύ η ανάσα στο λαιμό μου...».

-Λαχτάρα στη ψυχή...

-«Χάδι που σ' ανιχνεύε. Ποιος ζήλεψε την όμορφη αυγή; Πριν τη χαρώ, πριν σε χαρώ...».

-Συννέφιασε.

-«Είν' η σκιά στα μάτια σου. Βλέπω να φεύγεις».

-Φεύγω...

-«Πού θα πάς; Όπου κι αν πας, μη με ξεχάσεις. Κι αν με ξεχάσεις, μην το πεις. Τον μύθο μου να σώσω».

-...

-«Τώρα, που έμαθα να περιμένω, που σε καλώ ανέλπιστα και ξέρω, είναι που οι λέξεις μου, αγνές, ηχούν το νόημά τους: Αγάπη, πόνος, θάνατος».

-Αθανασία!

-«Άκου, στο κύμα, ψίθυρο το μυστικό μου: Δεν έχω άλλο μυστικό. Βρέχει βροχή. Δεν έχω φόβο».

-Θαρρώ γυρεύεις μία οπτασία.

-«Με ξέχασαν στις καλαμιές και σου γελώ. Κι εσύ χαϊδεύεις τα νερά, να με πλανέψεις. Σελήνη μάγισσα! με πήρες».

-Ω! φύση Κίρκη.

-«Και σπαρταρώ, κάθε που με κοιτάς ολόγιομη τί άλλο θέλεις; Ήρθα στον κύκλο σου, τι θέλεις; Κάθε που σβήνει μια σιωπή, άλλη αρχίζει πάλι».

- Πετάς μακριά, γυρνάς και φεύγεις...

-«Δεν γύρισα να μείνω. Ήρθα να φύγω. Μόνο που πρέπει να κλείσω τη ρωγμή στο παλιό μου πρόσωπο, αλλά τη φωτογραφία την έκαψα. Και πώς θα πορευτώ - κανείς δεν με θυμάται. Πώς θα σταθώ, στην πύλη, να σου πω, πως είμαι εγώ;».

»Ένα παράθυρο και ένα φως. Ένα παράθυρο στο φως, κι εσύ μου γνέφεις. Εκεί! μου δείχνεις, όπου η λαχτάρα γίνεται χαρά, εσύ Θεά...Εσύ σκιά! Κι αυτό το παραλήρημα».

-Ο πυρετός του ονείρου.

-«Αν συλλαβίσω τα λόγια μου, θα ελευθερωθούν στεναγμοί. Άηχες απορίες και καημοί. Κι αν τους συνθέσω πάλι θα σε κοιτάξουν οι λέξεις μου, λυπημένες. "Διψάμε", θα σου πουν. Θα κυλήσει, τότε, ένα δάκρυ. Κι όλα θα σβήσουν. Κι όταν δεν θά'χει μείνει κανένα σημάδι στο χαρτί, θα κλείσω αυτό το γράμμα».

-Και θα 'ναι το τέλος σου η άλλη αρχή.

-«...».

Η τελευταία λέξη

19-Είναι αλήθεια; Με ρώτησαν μια μέρα οι λέξεις μου. Και δεν μπορούσα να κρυφτώ, δεν ήθελα.

Εγύρευα τη μία λέξη κι έγγραφα άλλες. Μια, μέσα μου, φωνή με πρόσταζε να σιωπήσω.

-Δεν γίνεται, πριν λυτρωθώ, της απαντούσα. Αυτή θα με ελευθερώσει.

Θα ηχήσουν, μια-μια, οι συλλαβές της και, ως άφωνη σύνθεση, θα υψωθεί, να συμφιλιώσει τον ουρανό με τη γη. Η νηνεμία ν' απλωθεί. Να γίνω θάλασσα, λίκνο να γίνω, κύμα.

-Είναι αλήθεια απάντησα κι αυτές αποσύρθηκαν, άλλες με απορία, άλλες με θυμό η με παράπονο. Καθώς πειθαρχημένες πήραν τις θέσεις τους στο χαρτί, πάλι με ρώτησαν:

-Εμείς τί θ' απογίνουμε;

-Δεν είστε πια δικές μου.

-Μας γέννησε η μοναξιά, το όνειρο. Είναι το όνειρό σου.

Ήξερα, καλά, ότι όλες τις πονούσα. Άλλη χρησμός, άλλη παλμός, ήχος και χρώμα.

Ήξεραν ότι τις αγαπώ. Ανάσα μου και στεναγμός, πόθος και δάκρυ, πόνος.

Έρωτας, θάλασσα, καημός και γυρισμός. Φθινόπωρο.

Τις σμίλεψα. Πήραν ζωή. Φτερούγισαν και φύγαν.

-Σας γέννησε ο σπαραγμός, το όνειρο, η ελπίδα. Τώρα μαχαίρια, συμφορά και βάλαμο. Τώρα λουλούδι, μέλισσα, πουλί...Άλλοι σας ταξιδεύουν, άλλοι.

Εγώ τη λέξη μου γυρεύω, αυτή τη λέξη τη μεγάλη, τη μικρή, το αίνιγμα που θα φωτοβολήσει, αόρατο. Να συμφιλιώσει την ύπαρξη με το σκότος...Μέλαν το μέλλον και λευκό το όραμά του.

Δεν είναι ιδανικό μου να μιλώ, να ιστορώ, να γράφω. Αυτά που είπα, ήτανε λυγμοί. Αντίλαλοι ασυναίσθητων ήχων, ασύνειδοι εφιάλτες.

Δεν είμαι, εγώ, δημιουργός. Είμαι το δημιούργημα. Θέλω, ελεύθερος, να υπάρξω.

Θέλω η ανάμνηση, στον ύπνο μου, να 'ρθει χαμογελούσα. Χωρίς το φόβο, μην ξυπνήσω και χαθεί. Να ευτυχώ, σαν ευτυχείς. Να σ' αγαπώ κι ας μη με ξέρεις.

Θέλω το όνειρό μου όνειρο ...Ποιός έστειλε εδώ αυτή τη συννεφιά και στάζει δάκρυ; Όχι! δεν είναι δάκρυ. Είναι η σταγόνα που κλείνει τον κύκλο του νερού.

Ποιός βρήκε τούτη την πηγή που αναβλύζει πόνο; Όχι! δεν είναι πόνος. Αυτόν τον συνηθίσαμε. Είναι ένα ρευστό τίποτα, ο άλλος θάνατος. Ο διαρκής. Πού να

'βρω κόρφο να κρυφτώ, στήθος προσκέφαλο; Δος μου μια πέτρα κι ένα ψέμα να ακουμπήσω.

Δεν έχω χρεία να μιλώ, όταν μιλούν τα μάτια. Όμως, κι αυτά φοβούνται. Μην

φανερώνουν, μην φανερωθούν. Κοιτώ, μα, δεν σε βλέπω.

Όταν ξυπνήσω και θα ιδω ότι, άλλο πια ο ύπνος δεν παιδεύει, μπορεί... Μπορεί ν' ανοίξει ο ουρανός. Και να φανερωθούν οι άγγελοι.

Δεν θα 'ναι θαύμα, αλλά, η υπόκλιση της πραγματικότητας στο θρίαμβο της φαντασίας.

Θέλω τη λέξη μου.

-Τη λέξη που ζητάς την είπες!

Γύρισα να ιδω ποιός μου μιλά, τον ρώτησα:

-Ποιός είσαι;

Δεν μ' αποκρίθηκε. Μόνο μου χαμογέλασε. Κι ύστερα, σβήστηκε η μορφή κι ακούστηκε η φωνή, εντός μου.

-Είναι, εδώ, αμήχανη σε βλέπει. Δεν το ξέρει...

-Ποιός ξέρει, πότε θα γραφτεί το τέλος; είπα.

-Ή η αρχή!

Ως άκουσα την τελευταία φράση, κατάλαβα ότι στο μεγάλο αίνιγμα, δεύτερο αίνιγμα μου πρόσθεσε ο χρησμός.

-Το ξέρω! φώναξα. Υπάρχει! έξω απ' την ψευδαισθηση, υπάρχει! Μόνο, που πρέπει να υπερβώ το αισθητό, για να θεμελιώσω την αλήθεια. Αυτή με τις νι διαστάσεις, -όπου νι το κάθε τι, ακόμα και το τίποτα.

Καθώς είπα αυτά τα λόγια, τα μεγάλα, κοίταξα μες στον καθρέφτη μου και είδα χιλιάδες εκδοχές. Κι αναρωτήθηκα, αν πολλαπλώς υπάρχω. Η μήπως χάθηκα, μια Κυριακή, περιμένοντας το τρένο και είναι, όλα τούτα, ξένες υπάρξεις;

-Τη λέξη, που ζητώ, την έγραψα, μα δεν την ξέρω, ψιθύρισα, κι έγινε ο ψίθυρος θρόισμα. Και τα χαρτιά μου πέταξαν. Και γέμισαν νόημα τα μαύρα σημάδια.

Γύρευε το καθένα το ρόλο του, καθώς οι λέξεις έχαναν τα γράμματα, στην περιδίνηση, κι ύστερα τα 'βρισκαν πάλι.

-Δεν θέλουμε να ξέρουμε, μου είπαν στο τέλος.

Είχαν το δίκιο τους. Όμως, ήταν για μένα ανάγκη.

-Θα μείνουμε, μαζί. Καμμιά από εμάς δεν θα σβήσει τις άλλες.

Μιλούσαν σωστά, με την ανωτερότητα ενός ευγενούς προορισμού. Με την ομορφιά που είχαν μέσα τους.

Τότε κατάλαβα, ότι μόνος μου θα πορευτώ κι έκλεισα μ' ένα χάδι τα βιβλία. Και καθώς ένα ανείπωτο ψέμα σκόρπισε, γύρω μου, ελπίδα, είπα:

-Θα περπατήσω, στη θάλασσα...

Κι ήταν, εκεί, απέραντος θεός, η μοναξιά. Και το γαλάζιο, καθολική παρουσία.

-Είναι η λέξη μου; ρώτησα μ' ελπίδα.

Όμως, ο ήλιος κατέβαινε αργά. Κι όσο κατέβαινε, αποκτούσε το χρώμα του τέλους του. Και όσο πλησίαζε το κόκκινο στο πορφυρό του θανάτου, αυτός κατέβαινε ακόμα πιο αργά, ορίζοντας μια νέα αιωνιότητα.

-Να'ναι το τέλος; αναρωτήθηκα.

-Όχι απάντησα, μονάχος. Ενώπιον του, κανείς δε σιώπησε. Κανείς δεν λύτρωσε κανέναν, μήτε λυτρώθηκε. Υπάρχει όμως, άλλο τέλος, πέρα απ' αυτό. Εκεί που ηχεί, υπέρηχη, η λέξη.

Λένε, ότι τα πουλιά και οι μέλισσες την νιώθουν. Λένε, τα άνθη την ακούν. Και οι άνθρωποι, πριν πουν την πρώτη λέξη, την γνωρίζουν -μα, πάντα την ξεχνούν.

Καθώς οι τελευταίες σκέψεις με κυρίευαν, ήρθε ένα κύμα γαλήνης και με πλημμύρισε. Και ξάπλωσα στη λευκή άμμο.

Κοιμήθηκα ή πέθανα; Δεν ξέρω.